

ТРАДИЦІ І ПОБУТ ЗАПОРІЗЬКОГО КОЗАЦТВА

Тараканова А.О., гр. МВ-23

Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. Міносян А.С.
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Запорозька Січ – це один з світових феноменів, який відіграв прогресивну роль в історії українського народу. Про життя і побут запорожців залишили свої спогади очевидці: іноземці й російські офіцери, що побували там.

Козаки – чудові зброярі – виробляли високоякісний порох, а особливо відзначились майстри запорозьких бойових човнів. Багатогранним було духовне життя запорожців. Серед козаків зустрічалися талановиті співці і музиканти, поети і танцюристи. Гопак, «вертепний театр» і метелиця народилися на Запорожжі. Створені козаками думи і пісні ще й у наш час викликають захоплення. Запорізьким козакам не дозволялося бути одруженими і в Січ не допускали жінок, чи буде то мати, сестра або стороння жінка для козака. Одним із головних елементів звичаїв козаків була їжа. До столу, що по-запорізьки називався «сирном», подавалися: соломаха (житнє борошно, густо зварене з водою), тетеря (житнє борошно або не дуже густе пшоно, зварене на квасу), щерба – теж рідко зварене борошно на риб'ячій юшці. Якщо ж козаки бажали поласувати м'ясом, дичиною, рибою, варениками або чим-небудь іншим, то для цього вони становили артіль, збирали гроші, на них купували все, що потрібно й передавали курінному кухарю. У дні більших свят, наприклад, Різдва Христова, запорізькі козаки протягом цілого тижня ходили вітати зі святом до кошового, судді, писаря, приносили їм подарунки, пригощалися в них різними напоями й під час частування стріляли з гармат. А особливо урочисто зустрічали запорожці день шостого січня кожного року.

«Захисниками і героями України» називав запорозьких козаків революціонер-демократ Микола Чернишевський. Ілля Рєпін, творець славнозвісної картини «Запорожці пишуть листа турецькому султану», захоплено висловився: «Ніхто на всім світі не відчував так глибоко волі, рівності і братерства». На Запорожжі, в умовах постійної небезпеки, в атмосфері героїчної боротьби, склалися чудові традиції січового побратимства, почуття дружби, взаємодопомоги й самопожертви. Багато дум та історичних пісень про запорожців склав сам народ, який уславив лицарів козацької республіки.